

Dövlət uşaq siyasəti uğurla davam edir

Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynovanın yap.org.az-a müsahibəsi

- Hicran xanım, bu günlərdə Bakı şəhərində Azərbaycan Uşaqlarının IV Ümumrespublika Forumu keçirildi. Ümumiyyətlə, bu forumların əhəmiyyəti haqqında fikirlərinizi bilmək istərdik. Azərbaycan Uşaqlarının Ümumrespublika Forumlarının keçirilməsi hansı zərurətdən yarandı?

- Mən bu sualın cavabını Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin uşaqlar haqqında fikirləri ilə başlamaq istəyirəm. Ümummilli lider Heydər Əliyev deyib: "Fəxr edirəm ki, bizim Azərbaycanın gözəl, göyçək, istedadlı bala-ları, övladları var. Fəxr edirəm ki, Azərbaycanın gələcəyi bu qədər gözəl təməl əsasında qurulur. Siz bugünkü həyatınızla, təhsilinizlə, öz istedadınızı inkişaf etdirməklə Azərbaycanın gələcəyinin binasını qurursunuz, böyük binanı qurursunuz. Müstəqil Azərbaycanın, daim müstəqillik içində yaşayan Azərbaycanın böyük binasını qurursunuz". Bəli, bu gün onlar uşaqlardır, gənclərdir. Amma bir neçə ildən sonra bu nəsil dövlətimizi idarə edən, onun sağlamlığının, asayişinin, mədəniyyətinin keşiyində dayanan, ölkəmizi daha da inkişaf etdirən savadlı, müasirgörümlü, rəqabətədayanıqlı mütəxəssislər, həkimlər, müəllimlər, mühəndislər, diplomatlar və digər sahələrin aparıcı şəxsləridir. Bu baxımdan gənc nəslin vətənpərvərlik, tariximizə, milli köklərə bağlılıq, böyüklərə yüksək ehtiram və mənəvi zənginlik duyğuları ilə tərbiyə olunması, onların şəxsiyyət və vətəndaş kimi formalaşması üçün ailə də, dövlət də məsuliyyət daşıyır.

Bizim üçün çox vacibdir ki, uşaqlarımızın ictimai fəallığı artsın və dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində aktiv iştirak edə bilsinlər. Qeyd etmək lazımdır ki, bu sahədə görülən işlər öz müsbət nəticəsini verir. Artıq uşaqlarımız dövlət rəsmilərinə onları maraqlandıran suallarla müraciət edir, həmçinin, sərbəst şəkildə hökumətə öz hüquqları ilə bağlı istəklər və arzularını çatdırır, mühüm məsələlərə münasibətlərini bildirirlər. Azərbaycanın bütün regionlarında bizim dəstəyimizə çevrilən uşaqlardan ibarət güclü Liderlər Komandası formalaşmışdır. 8 il bundan əvvəl ilk Uşaq Forumu keçirildəndə, biz fikirləşirdik ki, bu tədbir nə qədər özünü təsdiq edə biləcək, cəmiyyətdə hansı rezonans doğuracaqdır. Amma uşaqlar çox cəsarətlə dünyada sülhə, əmin-amanlığa, ədalətə nail olmaq üçün öz gücünü, inamını nümayiş etdirərək, arzularını dilə gətirdi, dünyaya çağırış etdilər. Onlar sübut etdilər ki, əsl dostluq qarşısında bütün baryerlər gücsüzdür. İsti və mehriban insani münasibət nə siyasi, dini, mədəni mənsubiyyətdən, nə də sağlamlıq imkanlarından, sosial vəziyyətdən asılı deyil. Əsas məsələ həqiqi dostluqdur. Bu gün isə bizim artıq IV Forumu keçirməyimiz uşaqlarımızın cəmiyyətimizdə gedən proseslərə aktiv münasibətinin, məsələlərə kreativ, müasir yanaşmalarının göstəricisidir. Bu ilki Forumda ölkənin bütün bölgələrini təmsil edən üç yüz səksən uşaq iştirak etmişdir. Forumdan Forumda iştirakçıların sayı artır, digər ölkələrdən bizə qoşulurlar. Bu il Türkiyədən və Bolqarıstandan həm yüksək səviyyəli rəhbər işçilər, həm də gənc nümayəndə heyəti iştirak edir. Bütün bunlar Forumun səviyyəsinin daha da artdığını, beynəlxalq nüfuz qazandığını sübut edir.

Azərbaycan Uşaqlarının Ümumrespubli-

ka Forumlarının maraqlı tarixi var. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 dekabr 2008-ci il tarixli, 103 sayılı Sərəncamı ilə 2009-cu il "Uşaq ili" elan olunmuşdur. Elə həmin il - "Uşaq ili" çərçivəsində 17-18 dekabr tarixlərində Azərbaycanda ilk dəfə Azərbaycan Uşaqlarının I Ümumrespublika Forumu keçirilmişdir. Azərbaycan Uşaqlarının Ümumrespublika Forumları uşaq hüquqlarının qorunması və təbliği, uşaqlarla bağlı siyasi və hüquqi qərarların qəbulu, qanunvericilikdə, proqram və layihələrin hazırlanması və həyata keçirilməsində uşaqların fikirlərinin nəzərə alınması və onların maraqlarının qorunması; uşaqlara öz problemlərini səsləndirmək, təşəbbüslərlə çıxış etmək və tövsiyələr vermək imkanı yaratmaq; dövlət orqanlarının, ictimaiyyət və vətəndaş cəmiyyətinin, eləcə də, kütləvi informasiya vasitələrinin diqqətini uşaqların hüquq və azadlıqlarının qorunması və təmin edilməsinin zəruriliyinə cəlb edilməsi məqsədilə keçirilir.

Forumlarda Azərbaycanın bütün şəhər və rayonlarından intellektual səviyyəsi yüksək olan, fəallıqları ilə seçilən, xüsusi bacarıq və qabiliyyətləri ilə fərqlənən, liderlik keyfiyyətlərinə məxsus 6-18 yaş arası uşaqlar iştirak edirlər. Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan, sağlamlıq imkanları məhdud olan, qaçqın və məcburi köçkün ailələrindən olan, digər məhlətlərdən olan, valideyin himayəsindən məhrum olmuş uşaqların Forumlarda təmsilçiliyinə xüsusi önəm verilir.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, Heydər Əliyev Fondu və NUR Uşaq və Gənclərin İctimai Birliyi tərəfindən 17-18 dekabr 2009-cu il tarixində təşkil edilən I Forum Azərbaycanda "Uşaq ili"nin yekunlarına həsr olunmuşdur. 56 rayon və şəhərdən 250 uşağın iştirak etdiyi Forumda ölkəmizin Birinci xanımı Mehriban Əliyevanın təbrik məktubu oxunmuşdur. I Forum zamanı 2009-cu ilin "Uşaq ili" elan olunmasının vacibliyi və əhəmiyyəti vurğulanmış, uşaqların müdafiəsi və inkişafına dair qazanılan ən yaxşı təcrübələr, qarşıya çıxan maneələr, mövcud problemlər və zəruri tədbirlər nəzərdən keçirilmişdir. Tədbirin sonunda Forum iştirakçıların cənab Prezident İlham Əliyevə müraciəti və yekun Bəyannamə qəbul olunmuşdur.

16 noyabr 2011-ci il tarixində Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, Heydər Əliyev Fondu və BMT Uşaq Fondunun ölkəmizdəki nümayəndəliyinin birgə təşkilatçılığı ilə II Forum keçirilmişdir. Respublikanın 85 rayon və şəhərindən 350 uşa-

ğın iştirak etdiyi Forumda Prezident İlham Əliyevin Forum iştirakçılarına təbrik məktubu oxunmuşdur. Forumda Prezident İlham Əliyev və ölkəmizin Birinci xanımı Mehriban Əliyeva "Uşaqların dostu" seçilmişdilər. Forum çərçivəsində uşaqlar Forumdan irəli gələn və uşaqların üzərinə düşən vəzifələrin həlli, eləcə də, Forumdan sonrakı dövrdə uşaqların bir-birli ilə əlaqələrinin saxlanması məqsədilə Əlaqələndirmə Şurası yaradılmış, həmçinin Bəyannamə qəbul olunmuşdur. Eyni zamanda, texnologiyaların imkanlarından istifadə edilərək müxtəlif rayonlardan olan uşaqlarla canlı bağlantılar yaradılmış, onlar da prosesə cəlb edilmişdir. Bununla da, daha çox uşağın Forumun işinə cəlb olunması baş tutmuşdur.

17 noyabr 2014-cü il tarixində keçirilən III Forumda Azərbaycanın bütün şəhər və rayonlarından 350-dən çox uşaq iştirak etmişdir. Forum zamanı uşaqlarla hökumət nümayəndələrinin birbaşa dialoqu baş tutmuşdur. İştirakçılar hökumət üzvlərinə onları maraqlandıran sualları verərək cavab almaq imkanı əldə etmiş, öz təklif və fikirlərini irəli sürmüş, fikir mübadiləsi aparmışlar. III Forumun yekununda Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsindən əziyyət çəkən uşaqların hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı dünya ictimaiyyəti və beynəlxalq təşkilatlara ünvanlanmış Bəyannat, Forumun Bəyannaməsi və ölkə başçısına Müraciət qəbul edilmişdir.

- Ölkəmizdə keçirilən uşaq forumlarının əsas xüsusiyyəti və fərqləndirici cəhətləri nədən ibarətdir?

- Keçirilən forumların əsas xüsusiyyəti və fərqləndirici cəhəti ondan ibarətdir ki, onu bütünlüklə uşaqlar idarə edir. Qeyd etmək lazımdır ki, Forumda müxtəlif mövzular ətrafında müzakirələr aparılır və yekunda uşaqların fikir və təkliflərini əhatə edən sənədlər qəbul olunur. Ümumiyyətlə, uşaqların öz hüquqlarına dair qərarların qəbul olunmasında iştirakını təmin etmək, onlara problemlərinin həlli ilə bağlı təşəbbüslər irəli sürməklə və təkliflər vermək imkanı yaratmaq, ictimaiyyətin diqqətini uşaq hüquqlarının qorunmasına yönəltmək baxımından Uşaq Forumları olduqca böyük əhəmiyyətə malikdir. Uşaq Forumlarının keçirilməsi həm də ona görə də əhəmiyyətlidir ki, Forumlararası müddətdə keçirilən görüşlər, fikir mübadilələri zamanı uşaqlar müxtəlif sahələrdə öz fikirlərini, təkliflərini bölüşə bilir və dövlət qurumlarının və-cib məsələlərin həllində daşdığı məsuliyyətin nə qədər ağır olduğunu hiss edirlər.

Ölkəmizdə uşaq məsələlərinə dövlət tərəfindən həmişə diqqət yetirilir. Onların sosial və hüquqi müdafiəsi ilə bağlı məsələlər Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və bir sıra qanunverici və normativ-hüquqi aktlarla tənzimlənir. Biz müstəqilliyimizi çox müəkkəb ictimai-siyasi və hərbi vəziyyətdə əldə etmişik. Və belə bir çətinliyə baxmayaraq, dövlətimiz üçün insan, o cümlədən, uşaq hüquqlarının müdafiəsi hər zaman prioritet olub. Müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu olan Ulu Öndər Heydər Əliyev uşaqlara daim qayğı və diqqət göstərirdi. Azərbaycanlı körpələrin sağlamlığı, onların yaxşı təhsil və təlim - tərbiyə alması, Vətən və xalq üçün gərəklilə övladlar kimi böyüməsi Ümummilli liderin daim diqqətində olmuşdur. Müstəqilliyimizi qurduğumuz ən çətin il-

lərdə belə, dövlətimiz üçün uşaq hüquqlarının müdafiəsi prioritet olub. Elə, ölkəmizin qoşulduğu ilk beynəlxalq sənədlərdən biri "Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiya"dır. Bu milli qanunvericilikdə təkmilləşdirmə işinin aparılmasına, yeni mexanizmlərin yaradılmasına və uşaqlara qarşı zorakılıqla mübarizəyə ünvanlanan ümumi prinsiplərin formalaşdırılmasına təkan vermişdi. Həmçinin, Azərbaycan Hökuməti bu sənəddən beynəlxalq tribuna kimi istifadə edərək, ilk dəfə Ermənistanın ərazimizə təcavüz etməsi, üç yüz mindən artıq qaçqın və məcburi köçkün düşmüş uşaqlar haqqında məlumatları dünya ictimaiyyətinə çatdırmışdır. Qeyd edirəm ki, bu hərbi münaqişə zamanı 175 uşaq qətlə yetirilmiş, yaralanan uşaqların sayı isə yüzlələrdir. Dövlətimiz münaqişə müddətində 214 uşağın əsir və girovluqdan azad edilməsinə nail olmuşdur, 66 uşaq itkin düşmüş, 29 uşaq isə hələ də girovluqdadır. Əfsuslar olsun ki, 1994-cü ildə atəşkəs rejiminin elan olunmasına baxmayaraq, ermənilərin Azərbaycanda uşaqları qətlə yetirilməsi faktları qeydə alınmaqda davam etmiş və bu dövr ərzində 34 uşaq erməni terrorunun qurbanı olmuşdur. Onlardan 14-ü həlak olmuş, 20-si isə yaralanmışdır.

- Hicran xanım, ötən Forumlardan sonra hansı nəticələr əldə edilib?

- Forumda münasibət çox ciddidir. Və dövlət hər bir vətəndaşın istərsə uşaq, istərsə də böyük olsun fikrinə, arzusuna diqqətlə yanaşır. Qısaca olaraq əldə edilən bəzi uğurları sizin nəzərinizə çatdırmaq istərdim. İlk növbədə ölkədə uşaqlar üçün bütün imkan yaradılmışdır. Cənab Prezident İlham Əliyev dəfələrlə öz çıxışlarında qeyd edir ki, "elə etməliyik ki, bütün uşaqlar savadlı, bilikli olsunlar, gələcəkdə özləri üçün gözəl həyat qura bilsinlər, dövlətimiz üçün dəyərli vətəndaşlar olsunlar". Və bu arzu öz real həlini tapır. Son illər ərzində rayonlarda və bölgələrdə üç mindən çox orta məktəb, altı yüzdən çox xəstəxana, tibb məntəqələri, əlindən çox olimpiya və onlarla gənclər mərkəzi tikilib istifadəyə verilmişdir. Biz iqtisadi əlaqələri dağılmış ölkədən güclü, davamlı inkişaf edən ölkəyə çevrilmişik. Bu yüksəliş təkcə iqtisadi, qaz və enerji sahəsində deyil, elm, idman, mədəniyyət, sosial və digər sahələrdə baş vermişdir. İki telekommunikasiya peykimiz orbitə çıxarıldı. Artıq Azərbaycan Avrasiya qitəsində neqliyyat mərkəzlərinin birinə çevrilməkdədir. Əlbəttə, bir məsələni unutmamaq lazımdır ki, bütün bu uğurlar təkcə Ermənistanla davam edən müharibə və onun törətdiyi ağır fəsadların deyil, həm də bizə qarşı aparılan riyakar və ədalətsiz siyasətin fonunda həyata keçirilir.

"Gənclərin həm ailələrdə, həm məktəblərdə milli ruhda tərbiyə alması xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Xüsusilə indiki şəraitdə dünyada müxtəlif proseslər gedir, qloballaşma adı ilə faktiki olaraq eyniləşmə siyasəti aparılır, kütləvi informasiya vasitələri ilə müxtəlif təxribatlar ortaya atılır". Cənab Prezidentin bu fikirləri uşaq hüquqlarının müdafiəsi sahəsində prioritetləri müəyyən edir. Müvafiq sahələrdə görülmüş işlər sırasında ilk olaraq qanunvericilik bazasının yaradılması və təkmilləşdirilməsi çox vacibdir. Həmin qanunların qəbul edilməsi yeni düşüncə tərzinin formalaşmasına və müəyyən stereotiplərin aradan qaldırılmasına təkan vermişdir. Nikah